

CİNSEL İSTİSMAR RİSKİ TAŞIYAN ÇOCUKLARLA GÖRÜŞME TEKNİKLERİ

- Sosyal hizmet mesleği, insanı odak alan ve toplumdaki her düzeyden ve kesimden insanlarla çalışan bir meslektir. Sosyal hizmetin hizmet verdiği yelpazeyi hizmet almaya ihtiyacı olan tüm insanlar oluşturur. Bu kapsamda sosyal hizmet mesleği, yaşlılar, çocuklar, engelliler, LGBT bireyler, hayat kadınları, mülteciler, kadınlar ve hizmete gereksinimi olan tüm insanlarla çalışır. Sosyal hizmet uzmanları, bilgi, beceri ve değer temeli doğrultusunda çalışmalarını sürdürür. Görüşme (mülakat) ise hem bilgi hem de değer temelini kapsayan bir beceridir.

- Çocuklarla görüşmelerde kullanılan bazı sorular tarzlarına göre “uygun, daha az uygun veya uygun değil ” şeklinde değerlendirilmektedir. Görüşmeciler, açık ve kapalı uçlu, yol gösterici, yanıltıcı ve tavsiye verici soruları içeren çeşitli soru tipleri kullanırlar.

- Cinsel istismar mağduru özellikle bir çocuk olduğunda, görüşmeyi yapan meslek elemanlarının büyük bir titizlikle görüşmeleri gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Çocuklar yetişkinlere göre daha hassas ve incinebilir bir yapıya sahiplerdir. Cinsel istismara maruz kalan bir çocuk olayın ne olduğuna bir anlam veremeyebilir, bu durumu dile getirmekten çekinebilir veya utanabilir. Toplumun ve ikamet ettiği çevrenin çocuğa yönelik suçlayıcı ve yargılayıcı tutum ve davranışları hem ailede hem de çocuk üzerinde örseleyici bir durum meydana getirebilir. Bundan dolayı çocuklarla görüşme yapılırken çocuğu ve aileyi etkileyen tüm dinamikler göz önünde bulundurulmalıdır.

- Çocuğun cinsel istismarı sonrasında tıbbi olarak müdahale edilebilmesi için fiziksel ve duygusal bulgularının saptanması muayene öncesi gerekmektedir. Görüşme aşamasının ise adli tıp açısından bilginin alındığı tıbbi görüşmeden sonra yapılması önerilmektedir. Burada cinsel istismar hakkında bilgi, zaman ve yer gibi bilgilerin yanı sıra sıklık ya da şekli gibi daha detaylı bilgilerin de öğrenilmesi gerekmektedir (TBMM raporu, 2008).

Adli Süreçte Yer Alan Kişi ve Kurumlar

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı kurum ve kuruluşlar: çocuğun korunması için müdahale edilmesi gereken durumlarda veya çocuğun korunma ihtiyacı içerisinde olup olmadığının anlaşılması için sosyal inceleme yapılması gereken hallerde durumun bu kuruma bildirilmesi gerekir (Dağlı ve İnanıcı, 2011, s. 180)

- Çocuk polisi: çocuklara yönelik yürütülecek hizmetler konusunda 0-18 yaş grubu çocukların gelişim özellikleri, davranış bilimleri, mülakat teknikleri ve iletişim becerisi gibi konularda özel eğitim alması beklenen polis birimidir (Dağlı ve İnanıcı, 2011, s. 180).

- Cumhuriyet savcılığı ve çocuk büro savcısı: Çocuğun ihmal ve istismar mağduru olduğu durumlarda failin cezalandırılması için gerekli soruşturma Cumhuriyet Savcılığı tarafından yürütülür. Çocuğun korunması için yapılacak inceleme ise Çocuk Büro Savcılığı tarafından yürütülür (Dağlı ve İnanıcı, 2011, s. 180).

- Çocuk mahkemeleri
- Cinsel istismar mağduru çocukla görüşme sürecinde yer alan meslek elemanları ise sosyal hizmet uzmanı, psikolog, psikiyatrist, çocuk gelişim uzmanı, pedagoğdur.

- Çocuğun ikincil örselenmesinin engellenmesi için çocuğun ifadesinin bir kerede alınması büyük önem arz etmektedir. Ancak eğer gerekiyorsa mağdur çocuk adli yetkililerce birden fazla kez dinlenebilmektedir. Bunun dışında cinsel istismar mağduru çocukla görüşme yapan uzman cinsel istismar mağduru çocuklarla nasıl görüşme yapılacağını çok iyi bir şekilde bilmelidir ve görüşmenin ikincil örselenmeye neden olmayacak bir biçimde yürütülmesini sağlamalıdır (Dağlı ve İnanıcı, 2011, s. 200).

- **Çocukla Görüşme Sürecinin İlk Aşamasında Çocuğa Açıklanması Gereken Konular**
- Görüşmenin ne amaçla yapıldığı
- Yapılacak görüşme ile ilgili bilgilerin raporlandırılacağı ve farklı meslek elemanlarıyla paylaşılabilceğı
- Aynalı oda arkasında bulunan savcı veya diğcr meslek elemanlarının görüşmeyi izleyeceğini çocuğa söylemek
- Görüşmenin çeşitli sebeplerden dolayı kayıt altına alınacağı ile ilgili çocuğu bilgilendirmek

- Cederborg çocukla görüşmeye başlamadan önce şunları önerir:
- Sosyal servisler çocuğun mental, sosyal, gelişimsel ve fiziksel durumunu değerlendirmelilerdir.
- Görüşmeye başlamadan önce uzmanlar hem görüşme teknikleri hem de çocuk hakkında sağlam bilgiye ihtiyaç duyarlar.
- Çocuğun verdiği bilgi, görüşmeyi yapan uzmanın farklı görüşme teknikleri bilgisini kullanma becerisinden etkilenir.
- Uzman çocuğun ifade yeteneğinin farkında olmalıdır
- Görüşme teknikleri hem genel hem de spesifik düzeyde bilgiyi gerektirir. Genel düzey, var olan araştırma sonuçları ve devam eden araştırmalar hakkında bilgi elde etmedir. Spesifik düzey ise çocukla görüşmenin pratik becerisidir. Bu bilgi çocuğun spesifik olaylarla ilgili söylediği bir şeyler olup olmadığını keşfetmeyi amaçlayan diyalogdur.
- Diğer bir önemli unsur ise çocuk doğal bir şekilde yaşadıklarını anlattığında uzmanının çocuğun sözünü kesmemesidir.

- **Çocukla güven ilişkisi kurma**
- **Soru Sorma Teknikleri**

- **Cinsel İstismar Mağduru Çocukla Görüşmede Meydana Gelen Sorunlar**
- Çocuktan ifade alma sürecinde yaşanan temel sorunlar;
- Alandaki uygulamalara yönelik süpervizyon ve denetim eksikliği,
- • Çocuktan tekrar ifade alınması,
- • Çocuktan ifade alanların alanında uzmanlaşmış olmaması,
- • Çocuktan ifade alınan mekânın uygun koşullarda olmaması,
- • Çocukların ifade verme sürecinde destek mekanizmalarının yeterince ve etkili işlememesi şeklinde sıralanabilir.
- Ayrıca mahkemelerde çocuk alanında yetkin olmayan, farklı meslek gruplarından kişilerin pedagog unvanını kullanarak bilirkişi olarak yer alması çocuğun menfaatini ve yüksek yararını olumsuz yönde etkileyebilir.

KAYNAKÇA

- Artan, İ (2011). Çocukla Görüşme Teknikleri ve Cinsel İstismarı Doğrulama Metodu.
- Erişim yeri: [www.psikososyalhizmet.com]. Erişim Tarihi: [09.10.2013].
- Cederborg, A. (1999). Questioning of Children by the Police. *National Board of Health and Welfare, Social Abuse of Children*.
- Erkan, G. (2004). Cinsel Yönden İstismar Edilen Çocuklarla Mülakat. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 15 (1), s. 9-14.
- Faller, C, K (1993). Child Sexual Abuse: Intervention and Treatment Issues. U.S Department of Health and Human Services.
- Faller, C, K(2007). *Interviewing Children About Sexual Abuse*. Oxford University.
- Hastane Temelli Çocuk Koruma Merkezleri İçin Başvuru Kitabı – İhmal ve İstismara Uğrayan Çocuğa Bütüncül Yaklaşım. Yayına Hazırlayan (E.T. Dağlı ve M.A. İnanıcı). Birinci Baskı. Ankara.
- Özer, E. ve ark. (2007). Çorum Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne 2006-2007 Yıllarında Başvuran Cinsel İstismar Mağduru Çocuk Olgularının Değerlendirilmesi. *C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, 29 (2), s. 51-55.
- Teoh, Y. (2010). Preparing Children for Investigative Interviews; Rapport-Building, Instruction and Evaluation. *Applied Developmental Science*, 14 (3), 154-163.
- TBMM Komisyon Raporu (2010). "Mağdur Çocuklar" Sayı: 589.
- Tishelman, A. ve ark. (2010). The Clinical-Forensic Dichotomy in Sexual Abuse Evaluations: Moving Toward an Integrative Model. *Journal of Child Sexual Abuse*, 19, s. 590-608.
- Turan, N. (2009). *Sosyal Kişisel Çalışma: Birey ve Aile İçin Sosyal Hizmet*. (Ed. Veli Duyan). Ankara: Aydınlar Matbaacılık.
- Wakefield, H., Underwager, R (1989). Tecniques For Interviewing Children In Sexual Abuse Cases. *Institute For Psychological Therapies*, 7, s.47-69.
- Childcentre.info/index.php?id=1272227&highlight=questioning.techniques.Erişim tarihi: [07.10.2013]
-
- Childcentre.info/public/forensic_interviewing.ppt Erişim tarihi: [07.10.2013]